

INFORMASJON TIL FORELDRE

VURDERING FOR LÆRING

HVA ER DET?

Begreper:

- *Vurdering for læring*
- *De fire prinsippene*
- *Læringsmål*
- *Kriterier*
- *Egenvurdering*
- *Kameratvurdering*
- *Læringsvenn*
- *Tilbake/ Fremover melding*
- *Elevsamtaler*
- *Karakterer*

Innledning

Mange studier har vist at måten elevene vurderes på både kan hemme og fremme læring. Skolen er opptatt av hvordan vurdering kan brukes som et redskap for læring.

Vurdering for læring er all vurdering som gis underveis i opplæringen og som bidrar til å fremme læring. Begrepet *Vurdering av læring* brukes om prøver og oppgaver som gir informasjon om hva eleven kan på et gitt tidspunkt.

Viktige prinsipper for underveisvurdering

Utdanningsdirektoratet viser til fire forskningsbaserte prinsipper som er sentrale i vurderingsprosesser som har til formål å fremme læring. Disse er også nedfelt i forskriften til opplæringsloven som rettigheter for elever og lærlinger.

Skolen arbeider nå med å lage tydelige mål og kriterier for elevenes faglige og sosiale utvikling. Elevene skal få faglige relevante tilbakemeldinger, råd om forbedring og bli involvert i vurderingsarbeidet. Dette er viktig for å fremme læring, og kan bidra til at både lærere og elever får mulighet til å påvirke og endre undervisningen ved hjelp av samtaler om elevenes læring.

Elevens og lærlingers forutsetninger for å lære kan styrkes dersom opplæringen planlegges ut fra disse prinsippene:

De fire prinsippene for vurdering for læring

- Elevene skal forstå *hva de skal lære* og *hva som forventes* av dem. §3-1
- Elevene skal ha *tilbakemeldinger* som forteller noe om kvaliteten på arbeidet eller presentasjonen. §3-11
- Elevene skal *få råd* om hvordan de skal forbedre seg. §3-11
- Elevene skal være *involvert i eget læringsarbeid* med blant annet å vurdere eget arbeid og egen faglig utvikling. §3-12

Two stars and a wish.

Visste du at.....

Forskning viser at foreldres engasjement i egne barns opplæring og skolegang har avgjørende betydning for motivasjon, innsats og læringsresultater.

Hva kan dere som foreldre/ foresatte bidra med for å styrke læringen?

- Snakke positivt om skole og læring.
- Følge med på det som kommer hjem av informasjon fra skolen.
- Hjelp barnet med å innarbeide gode rutiner for leksearbeid.
- Reflektere sammen med barnet over hvordan det jobber med skolearbeidet.
- Spørre om barnet kan fortelle om ukas læringsmål og hvordan han/hun har tenkt å nå disse.
- Høre om læringsmålene er nådd hver uke. Det er ikke alltid nok at leksene er gjort. Å gjøre er ikke sidestilt med å lære.
- Ta kontakt med skolen dersom du opplever at ditt barn strever med å lære. Følelsen av å mestre gir barn og unge lyst til å lære mer!
- Bruke tid sammen med ditt barn og les kommentarene barnet får fra læreren på arbeid som er utført. Hjelp barnet med å jobbe videre med det læreren anbefaler for at barnet skal forbedre seg i faget.
- Etterspørre informasjon om barnets læring på konferanser.
- Tenke over at vi har ulike læringsstiler og lærer på mange forskjellige måter. Voksne må legge til rette for at barnet får kjennskap til hvordan det lærer best.

Vurdering for læring i klasserommet

Et viktig prinsipp for undervisningsvurdering er at elevene forstår hva som skal læres og hva som forventes i opplæringen. **Læringsmål** kan formidles til elevene på arbeidsplanen/ ukeplanen og skriftlig eller muntlig ved oppstarten av en undervisningsøkt. I mange klasserom finnes oversikt over ukas mål og kriterier oppslått på veggen. Læringsmål og eventuelle kriterier er utgangspunkt for oppgavene, samtalene i klassen, tilbake/ fremovermeldingene og karakterene elevene får.

Et kriterium beskriver kjennetegn på hva som kreves av et bestemt arbeid eller en oppgave. Kriteriene er kjent for elevene før de begynner å arbeide. På mellom – og ungdomstrinnet blir kriteriene noen ganger utarbeidet underveis i et tema.

Kriteriene er alltid klare før elevene skal vurderes, slik at elevene vet hva som er viktig for temaet, og hvilken kompetanse de skal strekke seg etter.

På ungdomstrinnet vil elevene også få vite hva som skal til for å få de ulike karakterene.

Praktiske eksempler på hvordan man kan jobbe med Vurdering for læring i klasserommet

Tommelen opp

Elevene bruker tommelen for å vise om de har forstått oppgaven eller ikke, slik at læreren enkelt kan se hvem som trenger litt mer hjelp før de er klare for å jobbe.

Trafikklys

Elevene viser et kort eller de setter et merke i boka si for å vise hvor trygge de føler seg på det de har jobbet med etter følgende fargekode.

Grønn – har forstått det!

Gul – er ikke helt sikker – må øve mer.

Rød – har ikke forstått dette enda.

Dette er en god måte for læreren å skaffe seg oversikt over om elevene har forstått det de har jobbet med i den aktuelle timen/ i faget.

Egenvurdering

For at elevene skal kunne tenke over hvor de er i sin læringsprosess, er egenvurdering viktig. Egenvurdering vil si at eleven vurderer seg selv og reflekterer over hvorvidt et læringsmål er nådd eller ikke.

Elevene må derfor lære å vurdere seg selv, slik at de forstår hva de skal lære, og hva de skal gjøre for å nå målet.

Skolen bruker ulike måter for å øve elevene opp i egenvurdering

Eksempel : 3- 2- 1.

3 ting jeg har lært 2 ting som var vanskelig å forstå 1 ting jeg vil lære mer om
Få elevene med på å velge ut og presentere bevis på læring
Vurder deg selv Tre ting jeg har lært denne timen: 1. 2. 3.
Snakke med en læringsvenn To ting jeg synes var vanskelig å forstå 1. 2.
Reflekter En ting jeg vil lære mer om 1.

Soufia Aslam

Eksempel på egenvurdering på ukeplan/ arbeidsplan:

FAG	Læringsmål	KAN GODT	KAN ØVE MER
NORSK	Jeg kan lese leseleksa med innlevelse.		
MATTE	Jeg kan vise og forklare hvordan jeg kan løse tekstoppgaver med multiplikasjon.		
ENGELSK	Jeg øver flere ganger på teksten for å få til en god uttale.		
	Jeg kan uttale og skrive glosene på engelsk.		
	Jeg kan forklare hva de betyr på norsk.		
Natur og Miljø	Jeg kan forklare hva geologi er.		
	Jeg kan fortelle hva jorda er bygd opp av.		
Samfunnsfag	Jeg kan fortelle 5 fakta om Sørlandet.		

Kameratvurdering

Skolen bruker ulike måter for å øve elevene opp i kameratvurdering. Kameratvurdering vil si at elever gir hverandre konstruktive tilbakemeldinger ut fra vurderingskriterier som er satt på forhånd. Tilbakemeldingene peker fremover, slik at elevene kan hjelpe hverandre med å utvikle seg. Dette kan gjøres både muntlig og skriftlig, eksempelvis gjennom et skjema som dette:

Eksempel på kameratvurdering:

To stjerner og et ønske

Her skal elevene fremheve to ting som var bra og en ting som kan forbedres. Vurderingen gjøres ut fra kriteriene til oppgaven de skal løse.

Kameratvurdering innebærer ikke at elevene setter karakterer på hverandres arbeid.

Læringsvenn

Læreren setter sammen elevene i par, og de skal snakke sammen om en oppgave. Oppgaven kan være å snakke om hva de har lært, hva som var lett å forstå, hva som var vanskelig, hva de har lyst til å lære mer om eller hvordan de skal løse oppgaven. Denne type samtaler er med på å gi elevene innsikt i og sette ord på sin egen læringsprosess.

Skoletime – Havlimyra skole

Foto: Kari Tønnesland

Læreren tilbake- / fremovermelding

I forskriften til Opplæringsloven står det at underveisvurderingen skal inneholde grunnlagt informasjon om kompetansen til eleven og skal gis som meldinger med sikte på faglig utvikling. Tilbake- og fremovermeldingene skal i hovedsak rettes mot læringsmål og kriterier som er kjent for eleven. Tilbake- og fremovermeldingene skal føre til læring, og elevene skal få sjansen til å forbedre seg i temaet de ble vurdert i. Meldingene kan gis muntlig eller skriftlig, og skal inneholde både hva eleven mestrer og vekstpunkter som eleven kan arbeide med.

Elevsamtaler

Skolen er i forhold til forskrift til opplæringsloven, kapittel 3 forpliktet til å sørge for at planlagte elevsamtaler blir gjennomført på alle årstrinn fra 1. – 10. skoleår. Elevene har rett til minst en samtale per halvår som en del av underveisvurderingen (§ 3-11). Hvordan disse samtaler gjennomføres kan variere fra skole til skole. Det stilles også krav om at skolen gjennomfører jevnlig dialog med elevene om annen utvikling jfr. § 3-8. Sjekk ut med skolen du/ dere tilhører hvordan de organiserer dette.

Karakterer

Bruken av karakterer er hjemlet i Forskrift til Opplæringslova §§3-5 – 3-13, og er en viktig del av vurderingsarbeidet i ungdomsskolen.

Vurderingene på elevarbeider kan gis uten karakter for å involvere elevene på flere måter i vurderingsarbeidet, da kan karakteren gis senere dersom det er hensiktsmessig. Veiledning og begrunnelse for karakterer på innleverte arbeider gis skriftlig eller muntlig, for eksempel i form av et utfylt vurderingsskjema eller i form av veiledningssamtale. Læreren skal i tilbakemeldingene/ fremovermeldingene peke på det eleven har gjort bra og samtidig gi noen råd om hva eleven kan gjøre for forbedre seg i faget. Eleven og foreldrene må få innsikt i hvordan eleven ligger an i forhold til grad av måloppnåelse.

Standpunkt karakter i fag skal ikke være et "gjennomsnitt" av tidligere halvårsvurderinger eller prøve karakterer, men skal vise hva eleven kan i faget på det tidspunktet standpunkt karakteren fastsettes.

Forskning viser at kommentarer/ tilbake – og fremovermeldinger som er relatert til læringsmål og som gis fortløpende, har størst effekt for elevenes læring. Karakterer alene har i liten grad en læringsfremmende effekt. (Black og William, 2006)

Vil du vite mer?

www.udir.no

<http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

PEDAGOGISK SENTER
Oppvekstdirektøren 2012

© Pedagogisk senter

Epost: Pedagogisk.senter@Kristiansand.kommune.no

Tlf: 38 10 42 20